

วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1*
SCHOOL CULTURE AFFECTING THE ACADEMIC ADMINISTRATION
EFFECTIVENESS IN SMALL SCHOOLS UNDER YASOTHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

พิชิตชัย ศรีไสคำ¹, หทัย น้อยสมบัติ²
Pichitchai Srisaikam¹, Hatai Noisombut²
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด^{1,2}
Roi Et Rajabhat University^{1,2}
Email : Pichitchai.srisaikam@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก และ 4) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์วีย์ละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1. วัฒนธรรมโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. วัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูงมาก($r_{xy} = .886$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4. วัฒนธรรมโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดเล็ก ด้านความมีคุณภาพ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล และด้านการมอบอำนาจ ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 โดยตัวแปรทั้ง 3 นี้ร่วมกันพยากรณ์ความแปรปรวนของ ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 ได้ร้อยละ 85.50 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : 1. วัฒนธรรมโรงเรียน 2. ประสิทธิภาพ 3. การบริหารงานวิชาการ

ABSTRACT

The objectives of the research article were 1) to study school culture of small schools, 2) to study academic administration of small schools, 3) to study the relationship between school culture academic administrations of small schools and 4) to study school culture affecting academic administration effectiveness in small schools under Yasothon primary educational service area office 1. The samples were 262 school administrators and teachers in Yasothon primary educational service area office 1. The research instrument used for data collection. The statistical techniques employed in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. Regression equations were created for predicting dependent variables through Stepwise Multiple Regression analysis.

The research findings were as follows: 1. School culture of small schools under Yasothon primary educational service area office 1 in overall and 3 aspects were at high levels. 2. Academic administration of small schools under Yasothon primary educational service area office 1 in overall and 4 aspects was at high levels. 3. The relationship of school culture and academic administration of small schools under Yasothon primary educational service area office 1, overall the relationship was positive ($r_{xy} = 0.886$) at the .01 level of significance. 4. School culture affecting academic administration consisted of 3 aspects: quality, respect and reward, and delegation. The tree variables predicted the variance of academic administration of small schools under Yasothon primary educational service area office 1. It could predict 85.50% at the .01 level of significance.

Keywords : 1. School Culture 2. Effectiveness 3. Academic Administration

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียนทั่วประเทศที่กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ของประเทศมีจำนวน 29,642 แห่ง และเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่เปิดสอนในระดับอนุบาลและช่วงชั้นที่ 1-2 ถึงมัธยมศึกษาตอนต้นและมีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา มีจำนวน 14,976 แห่ง ที่ถือว่ามีปริมาณเกือบ 1 ใน 3 ของโรงเรียนรัฐที่มีจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2562 พบว่า ในช่วงปี 2562 โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีปัญหาสำคัญที่เหมือนกัน คือ 1)นักเรียนมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ อาจเป็นโรงเรียนขาดความพร้อมทางด้านปัจจัย เช่น มีครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ โดยเฉพาะสื่อเทคโนโลยีที่มีราคาแพง ทั้งนี้ เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร 2)อาคารเรียนและอาคารประกอบส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก มีห้องเรียนจำกัดอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อนักเรียน 3)ตั้งอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ซึ่งยังไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อช่วยสนับสนุนสถานศึกษา อีกทั้งสภาพแวดล้อมของชุมชนเองยังต้องการพัฒนา 4)นักเรียนมาจากครอบครัวที่ขาดแคลน ต้องการการสนับสนุนเพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา และโอกาสในชีวิตที่ดีต่อไปในอนาคต 5)สถานศึกษาบางแห่งขาดบุคลากรผู้สอน ในบางรายวิชาในบางช่วงชั้นและอยู่ห่างไกลจากแหล่งเรียนรู้ และ 6)สถานศึกษายังขาดประสิทธิผลในการบริหารจัดการมีการลงทุนเมื่อเทียบกับสถานศึกษาที่ใหญ่กว่า เช่น อัตราส่วนครูต่อนักเรียน ซึ่งตามมาตรฐานต้องเป็น 1 : 25 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กอัตราส่วนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 8-11 (ศิริกุล นามศิริ, 2552)

จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 มีปัญหาหลายด้านที่เหมือนกัน ทั้งนี้ อาจสืบเนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญคือ โรงเรียนมีทรัพยากรทางการบริหารจัดการที่จำกัดและไม่สามารถจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงส่งผลกระทบต่อพัฒนางานทุกด้าน โดยเฉพาะงานวิชาการที่เป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนี้มีปัญหาที่สำคัญในด้านคุณภาพของผู้เรียนคือ ผลสัมฤทธิ์ต่ำ ปัญหาด้านการอ่านออก เขียนได้ การวิเคราะห์และคำนวณ ดังนั้น จึงควรแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดยโสธร เขต 1

ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้นรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงต่างๆ และการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผลการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ซึ่งจะได้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในปรับปรุง

วัฒนธรรมโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กได้อย่างเป็นระบบ เพื่อวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน อย่างมีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

2.4 เพื่อศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ผลการวิจัยทำให้ทราบระดับวัฒนธรรมโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปปรับปรุงวัฒนธรรมโรงเรียนในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนให้เป็นจุดแข็งต่อไป และยังเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนในสังกัดต่อไป

3.2 ผลการวิจัยทำให้ทราบระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปพัฒนาการบริหารงานวิชาการในส่วนที่ยังเป็นจุดอ่อนเพื่อพัฒนาให้เป็นจุดแข็งต่อไปและยังเป็นข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด

3.3 ผลการวิจัยทำให้ทราบด้านของวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อเสนอดังกล่าวไปพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 จำนวน 802 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 154 คน และครู จำนวน 648 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร

เขต 1, 2563) กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและครู ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 จำนวน 262 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 51 คน และครู จำนวน 211 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามอำเภอที่ตั้งของแต่ละโรงเรียน ตัวแปรที่ศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

- 1) ตัวแปรพยากรณ์ (Independent Variable) คือ วัฒนธรรมโรงเรียน ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ตัวแปรดังกล่าว พบว่าประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ เป้าหมายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การมอบอำนาจความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ความไว้วางใจและความเชื่อมั่น ความมีคุณภาพ การยอมรับนับถือและรางวัล
- 2) ตัวแปรเกณฑ์ (Dependent Variable) คือ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ตัวแปรดังกล่าว พบว่า ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ การวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การพัฒนาการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ
  - ตอนที่ 2 วัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต
  - ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต

เกณฑ์การให้คะแนนมี 5 ระดับ ที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งในการวิจัยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00 แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบวัดระดับวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 และแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบวัดระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัย โดยการแจกและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 262 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด นำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวม

วัฒนธรรมโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านเป้าหมายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	3.61	0.64	มาก
2. ด้านการมอบอำนาจ	3.38	0.66	ปานกลาง
3. ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน	3.45	0.62	ปานกลาง
4. ด้านความไว้วางใจและความเชื่อมั่น	3.43	0.60	ปานกลาง
5. ด้านความมีคุณภาพ	3.62	0.51	มาก
6. ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล	3.61	0.52	มาก
โดยรวม	3.51	0.38	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า วัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ด้านความมีคุณภาพ ($\bar{X}=3.62$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล ($\bar{X}=3.61$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับด้านเป้าหมายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ($\bar{X}=3.61$)

5.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวม

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.44	0.57	ปานกลาง
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.66	0.49	มาก
3. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การพัฒนาการศึกษา	3.72	0.45	มาก
4. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.53	0.54	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ	3.51	0.54	มาก
6. ด้านการนิเทศการศึกษา	3.46	0.53	ปานกลาง
โดยรวม	3.55	0.42	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการพัฒนาการศึกษา ($\bar{X}=3.72$) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X}=3.66$) และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X}=3.53$) ตามลำดับ

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 ผู้วิจัยได้พบข้อ ประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายและนำเสนอต่อไปนี้

6.1 วัฒนธรรมโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับปาน กลาง 3 ด้าน ดังนี้ ด้านการมอบอำนาจ ด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน ด้านความไว้วางใจ และความเชื่อมั่น และอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ดังนี้ ด้านเป้าหมายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ ที่ชัดเจน ด้านความมีคุณภาพ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรัชญานันท์ ไชยหล่อ (2562) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรม โรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า ระดับวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การยอมรับนับถือ ความซื่อสัตย์ ความหลากหลายของบุคลากร ความมี คุณภาพ ความเชื่อถือไว้วางใจ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน วัตถุประสงค์ของโรงเรียน การตัดสินใจความเอื้ออาทร และการมอบอำนาจ

6.2 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่รายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนด้านการนิเทศการศึกษา และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการพัฒนาการศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ โดยเฉพาะด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการ พัฒนาการศึกษ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาร่วมกับบุคลากรอย่างเป็นระบบ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและผู้มีส่วน

เกี่ยวข้องในการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ จัดทำแผนสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี(SAR) และสรุปรายงานประจำปีส่งผลให้การประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไทพนา บ่อมหิน (2562) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับที่สูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านความมีคุณภาพรองลงมาได้แก่ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล และการมอบอำนาจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความเชื่อมั่นในมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร โดยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานอย่างพอเพียง มีการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรได้ตรงตามความรู้ ความสามารถและมีการสั่งการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร อีกทั้งรับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรและให้เกียรติซึ่งกันและกัน หลังจากปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีคุณภาพแล้วจึงมีการจัดกรรมเขตชุกเกียรติ ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมมือกันในแนวทางการปฏิบัติมุ่งมั่นและพัฒนาให้การจัดการศึกษาบรรลุผลและมีคุณภาพอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพร เข้มทอง (2560) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์โรงเรียนเครือข่ายที่ 10 อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์โรงเรียนเครือข่ายที่ 10 อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมมีค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

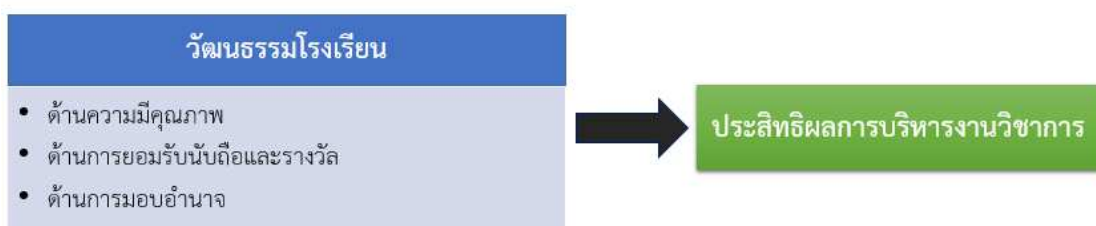
6.4 วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จากตัวแปรทั้งหมด 6 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 3 ตัวแปร ตามลำดับ ได้แก่ ด้านความมีคุณภาพ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล และการมอบอำนาจ ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้ 1)วัฒนธรรมโรงเรียน ด้านความมีคุณภาพ เป็นตัวแปรแรกที่น่าสนใจเข้าสู่สมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 82.80 แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหารต้องร่วมกับคณะครูในการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน เพื่อพัฒนา

ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีความสอดคล้องกับเป้าหมายด้านวิชาการของโรงเรียน 2) วัฒนธรรมโรงเรียน ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล เมื่อเพิ่มด้านการยอมรับนับถือและรางวัล เข้าไปในสมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 85.20 แสดงให้เห็นถึง ความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้บริหาร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรเสนอแนวความคิดที่ดีและความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากรและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมเชิงรุก เกียรติ ครูและบุคลากรทางการศึกษาดีเด่น เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ 3) วัฒนธรรมโรงเรียน ด้านการมอบอำนาจ เมื่อเพิ่มด้านด้านการมอบอำนาจ เข้าไปในสมการพยากรณ์ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 85.50 แสดงให้เห็นถึง ผู้บริหารมีการมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรได้ ตรงตามความรู้ ความสามารถ การกระจายไปยังทุกฝ่ายตรงตามลักษณะ อย่างเหมาะสม โดยสอดคล้องกับหลักของกฎหมาย กฎ ระเบียบ และมีการสั่งการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประสานงานไปยังครูและบุคลากรได้อย่างชัดเจน

7. องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1 พบว่า ตัวแปร วัฒนธรรมโรงเรียนที่ได้สังเคราะห์จากนักวิชาการหลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศนั้น มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในระดับสูงมากและสามารถส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญ .01 โดยเฉพาะ ด้านความมีคุณภาพด้านการยอมรับนับถือ และรางวัลด้านการมอบอำนาจโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 1

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กต้องให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมโรงเรียน

8.2.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กทุกคนต้องร่วมมือกันรักษาวัฒนธรรมโรงเรียนที่ดิงามเพื่อส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการที่ดียิ่งขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 จากผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาโยธธา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านความมีคุณภาพด้านการยอมรับนับถือและรางวัล และด้านการมอบอำนาจ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 ได้ร้อยละ 85.50 ดังนั้น ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการพัฒนาโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติตนอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติ โดยมีแนวทางที่มีความชัดเจนสำหรับครูและบุคลากรเพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนและกระตุ้นให้ครูและบุคลากรที่มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งครบตามหลักเกณฑ์ มีการพัฒนาและสร้างผลงานทางวิชาการ เพื่อรับการประเมินขอมีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะ มอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ครูและบุคลากรได้ตรงตามความรู้ ความสามารถอย่างเหมาะสม และมอบหมายภาระงานโดยการกระจายไปยังทุกฝ่ายตรงตามลักษณะงานที่เหมาะสม ตามลำดับ

8.2.2 จากการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาโยธธา เขต 1 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครู มีการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และนำเอานวัตกรรม เทคโนโลยี มาประยุกต์ให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้ครูและนักเรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการวัดและประเมินผลแบบใหม่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

8.2.3 จากการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมากกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาโยธธา เขต 1 โดย ด้านความมีคุณภาพ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล และด้านการมอบอำนาจ มีความสัมพันธ์สูงมาก ผู้บริหารควรสนับสนุนให้วัฒนธรรมโรงเรียนทั้ง 3 ด้านนี้พัฒนาให้ดีขึ้น และควรพิจารณาปรับปรุง ด้านเป้าหมายในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ด้านความรู้สึเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน และด้านความไว้วางใจและความเชื่อมั่น เนื่องจากมีค่าสัมพันธ์ลดลงตามลำดับ

8.2.4 จากการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมโรงเรียนที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการเป็นอันดับแรกคือ ด้านความมีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่เห็นคุณค่าและคาดหวังให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเชื่อมั่นในคุณภาพการทำงานของครูและมาตรฐานคุณภาพของนักเรียนให้ความสำคัญในการพัฒนา

คุณภาพบุคลากรและสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน แล้วให้ความสำคัญ ด้านการยอมรับนับถือและรางวัล และด้านการมอบอำนาจ ตามลำดับ

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

8.3.1 ในการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 เท่านั้น ในครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลของโรงเรียนทุกขนาด และในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความครอบคลุมโรงเรียนให้มากที่สุด

8.3.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ ไม่เพียงแต่ตัวแปรด้านวัฒนธรรมโรงเรียนเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้สารสนเทศเกี่ยวกับตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้บริหารและโรงเรียนต่อไป

8.3.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาโยธธา เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและนำมาบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

9.บรรณานุกรม

- กมลพร เข้มทอง. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับการบริหารงานวิชาการของศูนย์โรงเรียนเครือข่ายที่ 10 อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไทพนา ป้อมหิน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ปรัชญานันท์ ไชยหล่อ. (2562). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). วิธีวิทยาการวิจัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศิริกุล นามศิริ. (2552). การพัฒนางานวิชาการด้วยหลักการบูรณาการในโรงเรียนขนาดเล็ก : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. (2563). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563**. ยโสธร : กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 1.

Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**. 30(3). 607-610.